

gereformeerd *appèl*

“Ik geloof een katholieke Kerk”

Op zaterdag 6 september 2014 werd in kerkgebouw “De Lichtkring” in Amersfoort de drieëntwintigste landelijke gebedsbijeenkomst voor kerkelijke eenheid van het Gereformeerd Appèl gehouden. Ds. H. van Winkelhoff, NGK Den Haag-Rijswijk, ds. P.L.D. Visser, krijgsmachtspredikant uitgezonden door CGK Ouderkerk a/d Amstel en ds. R. Th. de Boer, GKv Harderwijk spraken vanuit verschillende Schriftgedeelten over het thema “Ik geloof een katholieke Kerk”. Dhr. Hans van Haften verzorgde de muzikale begeleiding. In deze doorgeefbrief kunt u de bijdragen van de drie voorgangers nog eens nalezen.

“Eenheid door samen te ....”

Hand. 8:1-4 en 12:19-26

“Eenheid door samen te ...” Ja, dat heb ik even open gelaten. Eenheid door samen ... met elkaar te spreken over je geloof, je wandel met de Here God, over de verbondenheid met elkaar en over je vreugde en verdriet. Eenheid door te spreken over wat je gelooft, wat je wezenlijk vindt. Er is nog een weg om eenheid met

elkaar te ervaren en dat is samen dat te doen wat de Here zo belangrijk vindt: goede werken doen en het evangelie verkondigen. Dat gebeurde daar in Antiochië. Dit was een wereldstad zoals Parijs, London, New York. 15 keer zo groot als Jeruzalem. In wereldsteden komt de hele wereld bij elkaar: verschillende culturen, talen, levensbeschouwingen, religies, rijke mensen, arme mensen, werkloze mensen, ontevreden mensen, tevreden mensen en criminaliteit komt ook veel voor. In de grote stad kun je maar beter niet zijn, denken veel mensen. Als je in een rustig deel van Nederland woont en je kinderen gaan in Amsterdam studeren, dan denk je: ‘zal dat wel goed gaan in dat Amsterdam?’ Veel evangelie vindt je niet in de grote stad, maar toch lezen we dat er veel mensen in die wereldstad Antiochië tot geloof kwamen. Dat is verrassend. Of misschien toch niet, want het evangelie is toch juist voor zondaars, voor mensen die menen al gezond te zijn. Juist in de grote stad krijgt het evangelie kansen. Christenen denken soms net andersom: het evangelie vindt je buiten de grote steden, want zonde, criminaliteit dat gaat toch niet samen met het evangelie? Nee, maar toch krijgt het grote kansen juist in de stad. Paulus ging met zijn mede evangelisten juist naar de grote steden. Daar zijn de meeste mensen en daar zijn de mensen zonder hoop, daar

zijn de afgodendienaars, daar zijn de zondaars, de mensen die God niet kennen. Daar moeten we naartoe.

Hoe kan dat, dat die mensen in die grote stad zo tot geloof kwamen? Ja, dat verbaasde die christenen die door die verdrukking in de verstrooiing waren geraakt ook. Ze zegen niet over hun geloof, maar zochten mensen die er voor open konden staan en ze gingen natuurlijk naar Joodse mensen. Maar er waren Cyprische en Cyreense christenen die het aandurfd en om met niet Joden, met Grieken te spreken. En die komen tot geloof. De gelovigen hadden verwacht dat die Grieken toch niks van het geloof in Jezus moesten hebben, maar wat een verrassing. Ze wilden er wel van weten, graag zelfs. Soms vergissen christenen zich in mensen en verrast God ons door het hart van mensen te openen. Mensen van wie we dachten dat ze er toch niks van moeten hebben. Wat deed het evangelie in die grote stad en in meer grote steden van toen? Het bracht mensen bij elkaar. Ook in de steden van toen leefden de mensen van dezelfde taal, cultuur, afkomst bij elkaar in eigen wijken gescheiden van andere bevolkingsgroepen. Dit om problemen te voorkomen. Men leefde zoveel mogelijk apart van de anderen die anders zijn, want iedereen heeft zijn eigen taal, cultuur, gewoonten en opvattingen en religie. Nu spraken die Jezus volgers over één God, één Redder, één weg om hoop en toekomst en vrede te krijgen en vergeving van zonden. En het maakte niet uit of je arm was of rijk; slaaf of vrij; Jood of Griek of Romein of Egyptenaar; man of vrouw. Deze God haalt grenzen naar beneden die door mensen zijn gemaakt. Het evangelie is niet voor een bepaald slag mensen. Het brengt vrede en eenheid onder mensen die eerst elkaar meden, elkaar niet lagen, die met elkaar overhoop lagen en elkaar bestreden. In de grote stad is het vaak overleven en dat doe je met je eigen groep mensen om sterk te staan tegen een andere groep mensen. Maar dat ging veranderen door deze goede boodschap. Christenen hadden niet hun eigen fijne groep, want onder hen waren ook totaal

verschillende mensen: Joden, Grieken, Romeinen, Cyprioten, slaven, vrije, mannen, vrouwen, armen en rijken. Noem maar op. En ze zorgden niet alleen maar voor hun eigen geloofsgenoten, maar ook voor mensen die een ander geloof hadden of die geen geloof hadden, ook voor slechte mensen. Zo gingen die Jezus volgers de stegen in, de markten op. Ze deden goede werken, zorgden voor mensen en kwamen met ze in gesprek en deelden hun leven met elkaar en met deze stadsmensen die probeerden te overleven in deze jungle. Zo werkt het evangelie in de grote stad. Maar, er wonen miljoenen mensen in zo'n stad en wij zijn maar met zo weinig, zeggen we. Maar vormde God geen Gideonsbende om daarmee Israël te verlossen? Wat stelde dat groepje mensen nou voor om Jezus heen? Wat stelde Paulus en Silas voor als ze de grote stad in gingen? En toch ging er kracht uit van wat ze deden en van wat ze spraken als volgelingen van Jezus. Ze werden daar in Antiochië christenen genoemd, voor het eerst. Ze werden niet genoemd naar hun cultuur, naar hun eigen groep, naar hun taal, naar hun traditie, maar christenen werden ze genoemd. Juist als we met elkaar christenen willen zijn en onze eigen geloofskleur op plaats 2 zetten, en ons inzetten voor de mensen in de grote stad die bezig zijn met overleven, mensen die in zonde leven, zonder hoop, zonder toekomst, zonder God en met hen in contact komen, dan doe je het werk dat de Here Jezus Zelf deed, het werk dat Paulus deed, het werk dat die eerste christenen deden en God zegende dat. Dus eenheid niet alleen om kerken samen te doen gaan, om organisatorisch samen te gaan, maar vooral die ene naam met elkaar te belijden en de stad in te gaan, je dorp, je wijk in te gaan om daar de goede werken te doen waar Jezus van spreekt, om met mensen in contact en in gesprek te komen en als er openheid komt, de naam van de Here te noemen, zijn liefde voor u, voor jou en Hem te noemen als de enige Rots waarop je je leven kunt bouwen. Zoek elkaar om dit met elkaar te gaan doen, want de stad, uw dorp, uw woonwijk, uw stadsdeel is de wereld die God zo heeft liefgehad dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven opdat een ieder die in Hem gelooft niet verloren zal gaan, maar eeuwig leven zal hebben. Dat heeft Gods zegen.

Ds. Hans (H) van Winkelhoff, NGK Den Haag-Rijswijk

“Eén Heere, twee tafels? – het Antiocheens incident”

Galaten 2:1-14

aan het ‘huichelen’? Wat is er allemaal aan de hand?

Paulus en Petrus in conflict!? Het staat er toch echt. Het is bijna niet voor te stellen welke woorden hier vallen! In vers 11 schrijft Paulus dat Petrus ‘te veroordelen was’. En twee verzen later, in het 13e, blijkt dat Paulus niet minder dan van ‘huichelen’ spreekt. Petrus, andere Joden en zelfs ook Paulus’ zendingcollega Barnabas waren

Hier stuiten we op één van de grote vragen van de jonge kerk: hoe om te gaan met bekeerlingen uit de heidenvolken. Na Pinksteren blijkt dat de Heilige Geest die heel oude belofte aan Abraham gaat vervullen, dat ‘in u alle geslachten van de aardbodem gezegend zullen worden’. (Gen. 12:3) Dat is mooi en kostbaar... maar hoe moet dat nu in de praktijk – die omgang tussen Jood en niet-Jood in de christelijke gemeente? De christenen in Antiochië hadden de gewoonte ontwikkeld met elkaar maaltijd te houden. Zonder twijfel hebben de bloedgroepen samen het Heilig Avondmaal gebruikt. Zo leefden ze in de tafelgemeenschap met Christus en met elkaar. Petrus, die bij de gemeente in Antiochië verbleef, wist als geen ander dat juist dit Gods bedoeling was. Was hij zelf niet door het visioen in Joppe ertoe gekomen om naar de Romeinse officier Cornelius af te reizen? Had hij daar in huis niet Christus verkondigd, de Geest vaardig zien worden over deze Italië en zijn huisgenoten? (Hand. 10) En was zijn beweging naar de onbesnedenen niet goedgekeurd door de apostelen en andere broeders in Jeruzalem? (Hand. 11).

De vrede wordt echter verstoord in Antiochië, wanneer een delegatie uit Jeruzalem arriveert. Het zijn christen-joden uit de kring van Jakobus, de broer van de Heere Jezus zelf. Deze broeders zijn bepaald niet gewend aan samen eten met onbesnedenen – Christenen of niet. Het klimaat in de moedergemeente Jeruzalem lijkt veranderd te zijn, in bepaalde kringen althans. De Romeinse politiek wordt steeds strenger voor de Joden in Israël. Als reactie daarop worden onbesnedenen steeds meer gehaat door de Joden. Dat maakt dat ook christen-joden heidenen op afstand gaan houden. Je Joodse volksgenoten die niet in Christus geloven, zouden anders je wel eens heel lelijk aan kunnen kijken. En je uiteindelijk uitstoten. Er is, zo schrijft Paulus, bij Petrus, Barnabas en anderen sprake van ‘vrees voor hen die van de besnijdenis waren’ (Gal. 2:12).

Die vrees maakt dat Petrus en anderen, bij het verschijnen van de gasten uit Jeruzalem, haastig van koers veranderen. Gebruikten ze eerst wel de maaltijd met de onbesneden broeders en zusters, dat oecumenische beleid wordt nu snel in de ijskast gezet. Petrus, andere Joodse gemeenteleden, en zelfs zending Barnabas, spelen nu opeens dat ze strikt de spijswetten houden. Het woord dat Paulus voor dit gedrag gebruikt is ‘huichelen’. Petrus speelt toneel, want hij leeft helemaal niet volgens de spijswetten, en dat hoeft sinds Pinksteren ook niet meer. Maar nu er een delegatie uit Jeruzalem verschijnt, zegt hij plotseling de tafelgemeenschap op met de gemeenteleden uit de heidenen en ‘huichelt’ Mozaïsche orthodoxie. Geen wonder dat Paulus tegen Petrus zegt (vers 14): ‘Als u die een Jood bent, naar heidens gebruik leeft en niet naar Joods gebruik, waarom dwingt u dan de heidenen op de Joodse manier te leven?’

Het pragmatische beleid van Petrus is dus niet ingegeven door wijsheid, maar het is gehuichel. Het is niet een verstandige zet om conflicten te vermijden, maar het is ‘niet juist wandelen, overeenkomstig de waarheid van het Evangelie’. Het pijnlijke, het diep-verkeerde zit hierin dat Petrus hiermee de boodschap uitdraagt aan zijn onbesneden gemeenteleden dat zalig worden méér vraagt dan Christus en Zijn werk. Kruis en opstanding zijn niet voldoende om behouden te worden. Er is een ‘plus’ nodig, namelijk de wet van Mozes

volbrengen. God en mens, zo zegt Petrus feitelijk, moeten samenwerken om het werk van verlossing te volbrengen. God schenkt Christus, maar om zalig te worden moet de mens zijn wetswerken inbrengen, in deze visie. De christenen uit de heidenen moeten hieruit concluderen dat zij tekortschieten, wanneer zij hun hoop op Christus alleen stellen en de spijswet niet volbrengen. Sterker nog: zij worden uitgesloten van de tafelgemeenschap met de 'pluschristenen'. Alsof zij van minder garnituur zijn. Alsof Christus ook hen niet duur-gekocht heeft met Zijn bloed. Maar zo is het niet! Paulus zoekt hier geen pragmatische oplossing, zoals gereformeerden dat wel gedaan hebben. Zo van: laten we de kerk maar opdelen in christenen-plus en christenen-min, en laten we blijmoedig langs elkaar heen leven, tevreden met onszelf. Dat is een sociologische oplossing: groepen die niet passen, die moeten maar hun eigen kerkje erop na houden.

Maar nee! Hier is het Evangelie, de éne Heere en de éne Tafel in het geding. Paulus vat zijn diepgravende kritiek samen in zijn beroemde hartenkreet: *'O dwaze Galaten, wie heeft u betoverd om de waarheid niet te Gehoorzamen...'* (3:1). De diepe oecumenisch-katholieke toon van Paulus prediking klinkt op veel plaatsen door in zijn brieven. *'Hij [Christus] is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft'*, zegt hij in Efeze 2:14 tegen christenen uit Joden en heidenvolkeren. Zo heeft Paulus storend oecumenisch en katholiek gewerkt en gesproken. Niet omdat hij daarmee zijn eigen project en stokpaardje wilde uitvoeren. Maar omdat er maar één Naam gegeven is waardoor wij moeten zalig worden en er daarom maar één kudde van Christus is, en één tafel van Christus.

Wij zitten hier, neem ik aan, vooral als christenen uit de heidenen. De vraag is voor ons en de kerken van gereformeerd belijden of het voor de waarachtige katholieke oecumene genoeg mag zijn dat we ons geheel aan Christus en aan Hem alleen overgeven en onderwerpen. Of dat er allerlei 'plussen' bij het Evangelie moeten komen, voordat we elkaar aan willen kijken.

Geen plus van spijswetten, dat speelt dan niet zoals in de jonge kerk... Maar we hebben nog genoeg andere 'plussen' op voorraad! Onze kerkelijke cultuur; het specifieke gewaad en gepraat. Onze eigen, kerkelijke gelijk, dat toch echt door die ander overgenomen moet worden. Of het wel 'goed voelt', om met elkaar op te trekken.

Waar je tot overgave aan Christus komt, waar de Geest je brengt tot geloof, gehoorzaamheid, aanbidding, daar word je zelf heel, heel klein. Zo klein, dat er ook ruimte komt voor die ander. Voor die ander, die ook aan de voeten van Christus blijkt te bedelen om genade. Hoe dicht bij Christus, hoe dicht bij elkaar. Hoe meer afhankelijk van Gods genade, hoe genadiger voor elkaar. Bij bedelaars, bij mensen die alleen 'minnen' bij God hebben in te brengen, en zeker geen 'plussen', komt er oog en oor voor elkaar. En zo komt er ook plaats voor waarachtige oecumene, voor echte katholiciteit.

Ds. Peter (P.L.D.) Visser, krijgsmachtspredikant vanuit CGK Ouderkerk a/d Amstel

“En nu?”

2 Korinthe 13:5-13

We hebben deze avond het thema meegegeven: ik geloof een Katholieke kerk. Een beetje om te prikkelen. Want bij de Katholieke kerk denk je als eerste aan de kerk in Rome met de paus aan het hoofd. En die bedoelen we natuurlijk niet. Maar die van de twaalf artikelen waar we in geloven. Toch begin ik even bij de kerk van Rome. Als ik denk aan de huidige paus, Fransiscus, moet me van het hart dat ik hem sympathiek vind. Je kunt van alles van het pausdom en de Rooms-Katholieke kerk vinden, maar deze paus steelt de harten van velen, en dat bedoel ik positief. Begin dit jaar zei hij bij een audiëntie (nee, ik was er niet bij, zo ver ga ik nu ook weer niet): 'Je kunt bij de ander iets zien wat jij nodig hebt, en dat zou je kunnen aanvaarden als een geschenk'. Het was de week van de eenheid. En wat hij zei was een schot in de roos. Waar kun je God voor danken als je kijkt naar de broeder of zuster uit een andere kerk? Waar kun je voor danken als je kijkt naar zijn of haar kerk? Wij zijn eerder jaloers op iets dat de ander heeft en jij niet.

Of we keuren het af wat een ander (een andere kerk) heeft en wij niet. Dat heeft de onderlinge verhoudingen tussen kerken lange tijd gestempeld. We wisten heel goed aan te wijzen wat aan de anderen mankeerde. We waren niet de enige, maar we waren er – als vrijgemaakten – aardig goed in. We vergaten Jezus' woord ter harte te nemen dat je eerst de balk uit je eigen oog weg moet doen voor je de splinter uit het oog van je broeder kunt halen. En al leren we langzamerhand wat het betekent de ander uitnemender te achten dan onszelf, als ik denk aan het verleden schaam ik mij. Want ik deed er ook aan mee. Ik (ver)oordeelde ook. En als ik zie dat de toenadering van kerken nog steeds een moeizaam proces is – soms een stap vooruit, dan twee stappen achteruit – schaam ik mij. Wat malen kerkelijke molens tergend langzaam. Vanavond past ons verootmoediging voor God die nooit bedoeld heeft dat zijn kinderen die *bijeen* horen zo *uiteen* zouden gaan. Wilde Jezus niet al zijn schapen maken tot één kudde onder één herder? Bad hij daar niet om? Is hij niet onze eenheid? Toch brokkelen kerkelijke muren maar langzaam af. Ik moest echt wat overwinnen om de uitnodiging van Elsje Kadijk aan te nemen.

Ik besef dat eenheid van God moet komen. Wat wij breken, kan en wil hij helen. En dat doet hij ook. Ik zie hoopvolle tekens. Ik ontmoet collega's uit andere kerken met wie ik mij verbonden voel. Ook uit andere kerken dan de drie die het Geref. Appel dragen. Wat mij betreft is er alle reden de kring te verbreden. Een van die hoopvolle tekens was het besluit van onze GS (Ede) voor de zomer om de uitgestoken hand van de NGK te aanvaarden en de gesprekken nu te gaan richten op het herstel van de kerkelijke eenheid. Er is uitzicht dat de breuk heeft mij persoonlijk

het meest pijn heeft gedaan onder Gods zegen geheel zal worden. Dat is een vrucht van de heilige Geest. We lezen net het slot van de tweede brief aan de gemeente van Korinte, met die prachtige zegen: 'De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God en de eenheid met de heilige Geest zij met u allen'. We gebruiken die woorden nog steeds aan het eind van de kerkdienst, in deze of een andere vertaling. Als je die vergelijkt, valt al gauw een verschil op. De NBV heeft 'de eenheid *met* de heilige Geest', de NBG '51 (en HSV) hebben: de gemeenschap *van* de Heilige Geest (*des* Heiligen Geestes). Eenheid en gemeenschap liggen dicht bij elkaar. Maar de eenheid *met* de heilige Geest is toch echt wat anders dan de gemeenschap *van* de heilige Geest. We kunnen op een bepaalde manier zeggen dat we één zijn met Gods Geest. Het NT spreekt ook over eenheid met de Vader en met de Zoon. Maar het lijkt me niet dat Paulus dat bedoeld heeft. Hij zet naast en na elkaar de genade *van* de Here Jezus Christus en de liefde *van* God (de Vader). We *ontvangen* die van de Vader en de Zoon. Dan ligt voor de hand dat het derde element van de zegenbede iets is wat we van de heilige Geest ontvangen. Wat hij geeft is gemeenschap, verbondenheid (Gr. koinonia). Het wordt meestal gebruikt voor de gemeenschap van de gelovigen met elkaar, hun onderlinge verbondenheid. Dat past ook heel mooi aan het eind van deze brief aan een gemeente waar de onderlinge verschillen tot partijvorming leidden, en waar de gaven van de Geest tot verdeeldheid leidden. Er pleit dus veel voor (vertaaltechnisch en inhoudelijk) om bij de zegengroet te denken aan de gemeenschap die de heilige Geest *geeft*. Wat hij doet is mensen van allerlei pluimage verbinden door het geloof in de Here Jezus Christus. Dat poetst de verschillen niet weg, maar overstijgt ze.

En nu? zette ik erboven. Hoe nu verder? Biddend en werkend, zou ik zeggen. Bidden dat de Geest muren afbreekt die door mensen zijn gemaakt. Bidden dat hij ons de anderen die anders zijn laat zien als geschenk. We hebben elkaar nodig. In de eerste brief aan Korinte vergelijkt Paulus de gemeente met een lichaam. De hand kan niet zeggen tegen de voet: ik heb jou niet nodig. (Elly & Rikkert zongen: zonder mijn voeten zou ik op mijn snufferd vallen). En wie bidt moet ook werken. Dat kan zijn de ander ontmoeten, naar elkaar luisteren en zo elkaar beter leren kennen. Dan is ook kerkdeuren voor elkaar open zetten. Elkaar het woord gunnen op de preekstoel. Groet elkaar met een heilige kus, schrijft Paulus. Dat is een begroeting zonder seksuele lading, met een geestelijke lading: ik aanvaard jou zoals de Here mij heeft aanvaard. In het ND vertelde Marleen Blootens onlangs hoe men elkaar op Costa Rica in de kerk begroet: met een omhelzing. Ze schreef: 'Ik heb me zelden zo welkom gevoeld in een kerk. Met elke omhelzing verdween het ongemakkelijke gevoel dat ik met deze mensen in het Spaans geen woord kon wisselen'. Ze verwijst naar Monique Slingerland die de benadering van paus Fransiscus de theologie van de omhelzing noemde. Ondanks zijn hoge positie weet hij heel dichtbij te komen door mensen aan te raken – gevangenen, mensen met een beperking – en hun voeten te wassen. Zo weet hij harten te winnen.

Laten wij elkaars voeten wassen, in elk geval figuurlijk. Laten wij *elkaar* durven omhelzen, en laten we samen *anderen* omhelzen, mensen met lichamelijke of geestelijke nood waarvan er zoveel in onze samenleving zijn. Laten we doen waar Jezus zijn kerk voor bedoeld heeft: een licht zijn in een donkere wereld. Dan maken we vast veel goed wat kerkelijke verdeeldheid stuk maakte.

Ds. Ruud (R.Th.) de Boer, GKv, Harderwijk

Reacties van aanwezigen:

- "Ik ben hier voor het eerst: Wat is dit bemoedigend!"
- "Ik zou willen dat er meer mensen van onze gemeente dit ook zouden horen"
- "Hoe lang gaat het Gereformeerd Appèl nog door?"
- "Zouden er niet meer kerken mee moeten doen?"

Van de werkgroep

Financiële bijdrage – Extra oproep

Regelmatig doen wij een beroep op onze abonnees voor financiële steun voor het werk van het Gereformeerd Appèl? Alle gevers dank voor uw bijdragen. Ondanks uw steun hebben wij moeten constateren dat de afgelopen jaren de inkomsten zijn achtergebleven bij de uitgaven. In de volgende Doorgeefbrief zullen wij een uitvoeriger overzicht van de financiële situatie geven. Graag bij deze alvast een beroep op uw steun. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw gift!

Colofon

Het Gereformeerd Appèl is een in 1992 opgerichte gebedsbeweging van leden van de Vrijgemaakt Gereformeerde, Nederlands Gereformeerde en de Christelijke Gereformeerde Kerken. Het Gereformeerd Appèl wil het gebed voor kerkelijke toenadering stimuleren en de onderlinge ontmoeting en geloofsherkenning van gereformeerden bevorderen. De activiteiten worden gecoördineerd door een comité waarin leden van bovengenoemde kerkgemeenschappen zitting hebben. Zo mogelijk wordt drie maal per jaar (in voorjaar, zomer en najaar) een Doorgeefbrief uitgegeven.

Gereformeerd Appèl

BANK: NL79 INGB 0000 6089 22
t.a.v. Gereformeerd Appèl te Wormer

Contactadres en adressenadministratie

Elsje Kadijk-van Deursen
Amazoneweg 90
2622 DT Delft
tel. 015-2565015

Internet

Website: www.gereformeerdappel.nl
E-mail: info@gereformeerdappel.nl of stuur een mail via een invulformulier